

Uprawnienia osób niepełnosprawnych

WSTĘP

Prawa osób niepełnosprawnych gwarantowane są w Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.). Zapewnia ona prawo do niedyskryminacji stanowiąc, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 pkt 2.). Ustawa zasadnicza nakłada też na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom niepełnosprawnym, (art. 68), a także obowiązek pomocy tym osobom w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69).

Sejm uchwalił 1 sierpnia 1997 r. [Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych pdf 103 kb](#).

W dokumencie tym, poza zdefiniowaniem prawa osób niepełnosprawnych do niezależnego i samodzielnego, aktywnego i wolnego od przejawów dyskryminacji życia, zawarto również katalog dziesięciu praw, wskazując tym samym najważniejsze obszary, w których niezbędne są intensywne działania. Dokument podkreśla, że osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

Szczegółowemu uregulowaniu pomocy dla osób niepełnosprawnych w Polsce służy ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2018, Poz. 511) - [ustawa o rehabilitacji w zakładce PRAWO](#).

Ustawa stanowi, że rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań (organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych, społecznych) zmierzających od osiągnięcia, przy współudziale tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej (art.7).

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania zatrudnienia (służą temu: szkolnictwo zawodowe, poradnictwo i pośrednictwo pracy). Natomiast rehabilitacja społeczna służy temu, by osobom niepełnosprawnym umożliwić pełne uczestnictwo w życiu społecznym (art. 8 i 9).

Więcej informacji w zakładkach [Zatrudnienie Osób Niepełnosprawnych](#) oraz [Rehabilitacja społeczna](#).

UPRAWNIENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH WYNIKAJĄCE Z INNYCH PRZEPISÓW PRAWA

Komunikacja/podróż

Zestawienie ulg przysługujących osobom niepełnosprawnym w podróży środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego (PKP) i autobusowego (PKS) reguluje ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 1138, z późn. zm.).

Szczegółowych wyjaśnień w tym zakresie udziela [Ministerstwo Infrastruktury](#)

Prawa i obowiązki niepełnosprawnych pasażerów w ruchu kolejowym uregulowane zostały przepisami Rozporządzenia (WE) Nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r.

Szczegółowych wyjaśnień związanych z tą tematyką udziela Prezes Urzędu Transportu Kolejowego, jako centralny organ administracji rządowej, właściwy w sprawach nadzoru nad przestrzeganiem praw pasażerów w transporcie kolejowym - www.utk.gov.pl

Dodatkowo wiele przydatnych informacji dla niepełnosprawnych pasażerów w ruchu kolejowym można odnaleźć [w zakładce Pasażerowie w serwisie UTK](#).

Karta parkingowa

Kwestie związane z otrzymaniem karty parkingowej reguluje ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.).

Szczegółowych informacje o zasadach wydawania kart parkingowych znajdują się w zakładce [Karta parkingowa](#).

Poczta

Udogodnienia związane z usługami pocztowymi regulują przepisy ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1113, z późn. zm.).

Szczegółowych wyjaśnień w tym zakresie udziela [Ministerstwo Infrastruktury](#)

Telekomunikacja

Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych w ramach usług telekomunikacyjnych reguluje ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1489, z późn. zm.).

Szczegółowych wyjaśnień w tym zakresie udziela [Ministerstwo Cyfryzacji](#)

Radio i Telewizja

Kwestie zwolnień od opłaty abonamentu RTV regulują przepisy ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1204, z późn. zm.).

Szczegółowych wyjaśnień w tym zakresie udziela [Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji](#)

Podatki

Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.) reguluje kwestie ulg w podatku dochodowym.

Szczegółowych wyjaśnień w tym zakresie udziela [Ministerstwo Finansów](#)

Zwolnienie z podatku od czynności cywilnoprawnych

Kwestie zwolnień od podatku od czynności cywilnoprawnych określa ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 223, z późn. zm.).

Szczegółowych wyjaśnień w tym zakresie udziela [Ministerstwo Finansów](#)

Wybory

Szereg uprawnień związanych z wyborami do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego, wójtów, burmistrzów i prezydentów miast gwarantuje wyborcom niepełnosprawnym ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.).

Szczegółowych wyjaśnień w tym zakresie udziela [Państwowa Komisja Wyborcza](#)

Kultura fizyczna i sport

Uprawnienia związane z kulturą fizyczną i sportem osób niepełnosprawnych wynikają z ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2016 r. poz. 176, z późn. zm.).

Szczegółowych wyjaśnień w tym zakresie udziela [Ministerstwo Sportu i Turystyki](#)

Kultura i sztuka

Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2012 r. poz. 406, z późn. zm.) nie przewiduje szczególnych uprawnień wynikających z niepełnosprawności, ale osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się o pomoc stypendialną na ogólnych zasadach.

Szczegółowych wyjaśnień w tym zakresie udziela [Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego](#)

Edukacja

Najważniejsze zasady dotyczące kształcenia w Polsce, w tym kształcenia osób niepełnosprawnych, reguluje ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, z późn. zm.).

Szczegółowych wyjaśnień w tym zakresie udziela [Ministerstwo Edukacji Narodowej](#)

Uczniowie niepełnosprawni mogą uzyskać dodatkowe wsparcie w ramach niektórych programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Szczegółowe informacje o programach znajdują się na stronie internetowej [Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych](#)

Szkolnictwo wyższe

Kształcenie na poziomie szkolnictwa wyższego reguluje ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.).

Szczegółowych wyjaśnień w tym zakresie udziela [Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego](#)

Ważną rolę w ułatwieniu dostępu do edukacji osób niepełnosprawnych odgrywa także pomoc udzielana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych., np. w ramach programów celowych. Szczegółowe informacje o programach znajdują się na stronie internetowej [Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych](#)